

Bonhaj Bóh!

Sy-li spěval,
Pilnje džélač,
Strowja če
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróčny
Napojo mōcny
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mērny
Čerstwosć da.

Njech ty spěvaš,
Swěrnje džélaš
Wśedne dny;
Džen pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočň ty.

Zińebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrew če!

F.

→ Sserbske njedželske lopjeno. ←

Wudawa ſo kózdu ſobotu w Gsmolerjez truhicžiſſcherni w Budyschinje a je tam ſa ſchtwórtletni pſchedpłatu 40 pi. doſtacž.

Druha njedžela po tſjoch kralach.

Jana 1, 45—51.

Mathanael pſchiündže i Jesuſej.

My wopomnjamy

1. tón pucž, kotrež wón dže,
2. to ſbože, kotrež wón namaka.

1. Filippuſz namaka Mathanaela a praji i njemu: „My ſzym teho namakali, wot kotrehož Mojsaſ w ſalonju a profetojo ſu piſali, Jesuſa, Joseforoſeho syna i Nazaretha.“ Duž Mathanael ſnapſchecžiwi: „Shto móže i Nazaretha dobreho pſchińcž?“ Sprawnje wón wupraja, ſhtož jemu na wutrobje leži. Hacž runje ſebi po Mefiaſzu žada, jeno ſłowo „Nazareth“ je jemu doſč, Filippuſzowe ſwědczenje wotpokaſacž. Małe město Nazareth a tón Mefiaſz ſo jemu hromadže njehodžitej. Podobne myſkle ſu dženža hiſhce ſa wjèle poſtork. So Boža mudroſež wot ſwěta ſazpjene wuſwola; so ſbože i maleho židowskeho luda wutkadža; so Bože kraleſtvo husto čiſhe, potajne pucže pſches hiſhce a niſkoſcž kholdzi; so Boža myſkle njeſzu myſkle ſwěta: to je, na čimž ſo jich wjèle poſtorkuju. Woni drje čuju hiſhceho potrjebnoſež, ale ſłowęko móže jich ſastróžicž. Shtož pak ſe ſprawnjej wutrobu i temu Anjeſej pſchiündže kaž Mathanael, ſhtož we ſwojim dwělowanju ſtejo njewostawa, ale na to ſłowo poſlucha: „Bój a wohladaj!“ jo tež naſhoni: Pytajeſe a wón namakacze. To dže je wſcha ſlužba naſheje zyrlwje na waschich

duschach. — Filippuſzowa ſlužba ſ tym wabjazym napominjom: „Bój a wohladajcze!“ Potajnstwa Božeho kraleſtwa ſo njengwuknu kaž ſwětne wědomnoſcze, ně, wone dyrbja ſo we wutrobje naſhonicž — wěra wuroſcze i hľubokoſcze ſnutſkowneho žiwjenja, je plód modlenja a bědženja. Tehodla to napominanje: „Bój a wohladaj!“ Tale wěra je jenož pola Jesuſa namakacž, tehodla dyrbimy i njemu khwatacž, ſo by ſo nam ſesnacž dał, kaž něhdý Mathanaelej. Schto čzini tón Anjes, ſo by teho dwělowazeho wobroczíš? Wón jemu žaneho poroka nječzini, tež žane ſłowo powuczenja njepraji, ale jeniczke ſłowo, kotrež jeho niz jenož pſcheſwědcži, ale tež jeho wutrobu doby: „Hlaj, to je prawy Izraelſki, w kotreymž žane ſebanje njeje.“ S tym ſłowom, kotrež jemu najhľubsche potajnstwo jeho wutroby wuſaſni, jeho najhľubsche žedženje, wſcho jeho dwělowanie hromadu padnje. A hdž je jemu tón Anjes ſpomniš, ſo je jeho pod figowzom hižom widziš, wón praji: Rabbi, ty ſy Gsyn Boži. Mathanael je ſprawnje pytał, tamna čiſha hodžinka pod figowzom je byla hodžina čiſheho modlenja a žedženja. Sprawnemu da ſo tón Anjes namakacž.

2. To ſbože, kotrež je Mathanael namakał, ſjewi ſo jaſnje w jeho wuſnacžu: „Ty ſy Boži Gsyn!“ Wſchitke druhe mjená ſu jemu pſcheniske. A wón doſta ſ Anjeſewo rta to wobsbožaze ſluženje: „Dokelž ja eži ſym rjeknýl, ſo ja eže widział ſym pod figowzom, dha wěriſch; ty budžesč hiſhce wjetſche wězy widžicž, dyžli te.“ „Ty wěriſch“, praji tón Anjes i Mathanaelej. Ach, ſo by tón

Knjeg tež k nam tole wulke słowo rječnicz mogł! Pschetož schtož cžlowjekojo wot naš rěcža a myšla, schto je to wschitko pörnjo tej khwalbje, hdvž tón Knjeg k duschi rječnje: „Ty wěrisč, ty by wěrjaž? Nicžo nam tak nusne nijeje sa cžaš a wěcznoſć hacž wěra. Že tebi rańscha hodžina wěry sesshadžala? Kunje w naschim cžašu je tak wjele dwělowanja — tak wjele śwětneho mudrowanja. A woni njejsu cži dwělowarjo tajke sprawne dusche kaž Nathanael, kotrejuž je wo to cžinicž, wěrnoſć namakacž, ale dwělowarjo w cžlowískim wotrocžtwie, kotsiž bo dadža ſaklepicž wot njewěrjažych, sozialdemokratiskich rěčníkow, kiž jím wjele lubja, ale tola nicžo njedžerža. Lubi Gšer-bjo, kiž macže dobru khwalbu bohabojaſneho luda — budž-če Nathanaelojo, kiž by Žesuška pytali a namakali — džeržcze śwěru śwojich Wótzow rěcž a wěru. To je bylo Nathanaelowe ſbože a budže a wostanje tež nasche prawe ſbože. Kraſne ſlubjenje dosta bo Nathanaelej: „Wot nětk budžecze widžicž njebjio wotewrjene a Božich jandželów horje a deſe pſchińcž na cžlowíſkeho ſyna.“ Tole ſlubjenje placži wschitkim wěrjažym. To je rěbl k njebjieſam, po kotrejž bo wěrjaž poſběhuja k Wótzej w njebjieſach a po kotrejž bo jim troſcht hnady Žesušowje deſe žórli do thſchneje wutroby a jich poſylnja, hacž budže wěra bo wobrocžicž do widženja, a cži śwěrni budža teho Knjesa widžecž wot woblicža k woblicžu. Hamjen.

pój sa mnú!

Hłóś: Jezuś moja nadzija —.
Jezuś wola: Ga mnui pój!
Sażłysć jeho hłóś, o duscha;
Wopuszczeż wósho, wsmi sschiżik śwój,
Gslęduj sa nim, kaž bo skuscha;
Teno wón pucż t njebju je,
Sbóžny tón, kiž sa nim dže.
Duž sklędż sa nim, kichesczono,
Kiž cže taſle lubje proþy;
Jeho pucža njeboj bo,
Gsh-li sprózny, wón cže noþy;
G czerńjom tebi róże ktu,
Wostanjesch pschi Sbóžniku.
Sa nim sklęduj we wérje,
Njedaj ſej tu frónu rubicż;
G njeje Chrysta prawdoſcż kcže,
Kať moħł we njei sbóžnoſcż ſhubicż?
Hnada wérje wotanka
Sunu wrota Salema.
Sa nim krocż we luboſczi,
Wón budż dusche horza żadoſcż;
Wo nicżo njech njerodzi,
Sbóžnik budż jej troſcht a radoſcż;
Mér, kiž ſwét dacż njemóże,
Datwa Jezuś wutrobje.
Sa nim dži tež we horju,
Njeſforż, hdvhż bo njebjø mróczni;
Wón, twój wodżer t žiwjenju,
Sunu sbóžne czaſh wročzi
Tam, hdżeż pałmø njebjeske
Khłódki sczelu na tebje!

Alexander I.

Na swojim puczu psches Polsku bě russi khězor Alexander I. njedaločko města Wilna ras swojemu pschewodstwu ſam něchtó do předka naſhwatał. W naſdalnoſczi wuhlada někotrych ludži, kotsiž po ſdaczu něchtó na brjoh močeje rěčki wleczechu. Wón ſ khwatkom ſ woſa wuſkocži, džesche k tým ludžom a widžesche, ſo mějachu ſ morwym cžělom ſatepjeneho cžlowjeka cžinicž. Nichtó jeho njeſnajesche a kóždý ſo džiwasche, jako ſebi tón wyschf, ſa cžož jeho mějachu, žadacche, ſo dýrbja teho morweho ſažo k žiwjenju pschi- njeſcž pýtacž. Haj, poſticžichu jemu jeno ſiſku pomoz, jako ſam to cžělo ſ wodý dowuczeže, jeho moſku draſtu wuſlekoſwasche a jemu předku na wutrobnje a ſkrónje pilnje a kručze rybowwasche. Wſcha jeho próza bě paſ mjes tým podarmo. Žeho pschewodſtwo bě jeho mjes tým doſcžehnylo, a w tým běſche tež pódla wjercha Wolkonſkeho a hrabje Lievena khězorowym prěni ſaſenf dr. Wjedli. Wſchitzh ſchthrjo ſjednocžichu nětk ſwoje prózowanja w jenajkim wotpohladanju. Šaſenf nałožowasche wſchě ſrědk ſwojeje wědo- moſcze a wuſtojnoscze; khězor a cži druhý džeržachu cžělo a pýtachu jemu ružh ſhrěcž. Tſi hodžinu běchu hižom jich prózowanja traſe, jako leſkar praſi, ſo je ſatepjenz bjeſe wſcheje nadžije morwym. Khězor nočzysche paſ to hishcze wěricž, ale pschikafa, temu wote- mrjetemu žiſu rubacž. To ſo ſta, a hlaſ, Alexander mějesche to njeſurjeſnite wjeſele, frej běžecž widžecž a bórſy na to ſkabe ſdychnjenje ſaſkyshecž. S najwjetſchej radoſcžu wuwoła tón na- dobnu wjerch: „Lubh Božo, to je najſbožowniſchi džen mojeho žiwjenja!” pschi cžimž ſo jemu ſylſy wjeſeſcze po lizomaj ronjachu. Nětk buchu prózowanja podwojene, a khězor ſawjaſa jemu ſe ſwojim ſamžnym rubiſhkom ruku, hdžež běchu jemu žiſu wotewrili. Potom dasche jeho pod kryw pschinjescž, derje ſastaracž a dari jemu pschi woteńdženju wſchě pjenjesh, kelfož jich runje pschi ſebi mějesche, kaž tež pschilubjenje dobreje pensiſe ſa njeho a ſa jeho ſwójbu, kotrūž tež bórſy potom doſtachu.

Ci lěta w Ruskej.

Historia oryginalna powieść z Napoleonowych wojen.

Spíšek M. A. Kral.

(I. Pofraczowanie.)

Po prawym njehodži ſo dopofaſacž, ſchtó poſla Moſkwy doby, ale doſelž Ruſjojo ſo bicž poſteſtachu, jaſo ſpóſnachu, jo budže to bědženje bjeſe wſcheho wužitka, dha ſebi Napoleon dobycže poſtipiſa. Woſebje roſhlađny wopofaſa ſo franzowſki marſchall Ney a tehodla jeho Napoleon ſa „wjercha ſ Moſkwy” poවyschi. Nětko bě naſch pouež hacž do města Moſkwy jene bědženje po druhim, poſchetož wſchědnje naſ ſuſke wójſko nadpadowasche. Ženo krocžel po krocžel móžachmę ſa nim ſknowacž. Napoleon naſ poſches nje- mało dobre poſubjenja wjeſełych ſdžeržecž poſtasche, lubjeſche nam — Bóh wě ſchto, ſak derje ſo w ruſkej ſtoliz̄y ſmějemy! Wón ſlubi nam dobru hōſpodu poſches ſymu. S Moſkwy chžysche wón Ruſam měr poſchiſwolicž. My wſchitzh ſebi myſlachmę, ſo budže po do- bycžu hłowneho města woprawdże měr, ale ſak ſo moſichmę! Na- dnju 14. ſeptembra wuſhlađachmę Moſkwy, ſwiatu ſtolizu zyſeje Ruſowſkeje, naſchu nadžiju. Tu ležesche poſched namí naſch poſche- ſymſki ſtatok — jeno krótke hodžiny a ſnano běchmę poſchi kónzu naſchego pouežowanja. Cžichota knježesche wſchudžom a wot nje- poſchecželov žadyn widžecž njebě. Kraſnje ſybolachu ſo wěže hroda Kremla w połodniſkim ſkóncžku, hewaſ bě wſchudžom cžiſchina. S města žadyn fur ſ njebju niestupaſche, runjež ſněh pod nohomai ſchipjeſche. To bě ſa naſ ſara ſpodiwnje. Napoleon ſebi ſnano myſleſche, ſo měſhczenjo ſ próſtwu ſ njemu poſchińdu a jeho powi- taju, tehodla ſaſta ſe ſwojej gardu poſchi prěnich twarjenjach poſched- města. Ale žadyn čłowjek ſo njeponaſa, žadyn ſwón ſ powitanju

njeſawoni, wſchitko wosta w ſmjernej czichinje. Jako bě khwili podarmo na pschihad wotpóßlanzow czačal, pschikafa ſpěchne ſa- czechnjenje do města. Na měscze poſtupicu wſchitke kolonny do rjadow a ſacžah ſo ſpocža. Tež w měscze njebe ſowitzanie, žane woſno ſo njewotewri, žana khorhoj wuhladcz njebe. To bě ſrudny napohlad. Nichto ſo na haſbach njepoſaſa. My měnjačmy, ſo ſu ſo wobydlerjo hluvoč do ſwojich domow ſawrjeli, ale my ſo molachmy. Město bě wopuschczene! Měſchčenjo běchu roſčěkali. Jeno tu a tam wuhladachmy někajku staru macžerku, kž njebe čeſkneč mořka; hewak bě wſchitko prōſdne. Jako běchu něſchtod hodžinow na torhoschežu ſtali, doſtachmy pschikafnu, ſo dyrbimy ſo do domow podacž. Kóždy džel wójska doſta wěſtu haſu pschipoſaſu. Napoleon roſnjenmdreny po torhoschežu jechasche; jeho woſlo njemačo czmowje hlaſasche, kož by wón někajki njebožowny pschichod cžuł. Wón roſrčowasche ſo khwatajzy ſe ſwojimi generalemi, potom poda ſo na hród Kreml. Tež tu jeho žana duſcha njewitasche. My paſ khwatachmy do khěžow, ſo býchmy ſo ſa ſebje ſamých ſtarali, pschetož ſyma nař ſrucže tſchaſeſche, a hižom tſi dny ſa ſobu ničo hódne jědli njebechmy. Domy běchu wſchitke wopuschczene, ale domjoza nadoba, jako blida, ſtolsy, khamory, lawki atd., tu wſchitka hischeze ſtejſeſche a ležesche. To bě drje duſhne doſez ſa ſpróznych wojaſow, ale lěpje by hischeze bylo, býchmy ſi jeno dörtk khleba namakali. My njemačo ſa zyrobu ſlēdžachmy, ale naſha próza bě podarmo. Hlód nař ſaſložnje cžwilowasche. Naſchi naſedowarjo běchu ſebi myſili, ſo budža w Ruskej runje tajke kontribuzije wupiſowacž, kaž běchu to w druhich krajach cžinili, duž běchu ſo jeno ſlabje ſaſtarali, a to bě naſhe njebož. Schto pomhaſche nam někto ſymske bydlo, hdyž tola ničo pod ſubami njemějachmy? Jeno mačku horſku mukli wſchědne doſtaſachmy. Pulvera a fulow mějachmy na doſcz, ale niz khleba a mjaſa. Njeſpojnoſcž mjes wójskom wſchědne pschibjeracche. So by ſo ta ſama trochu lehnyla, pschiswoli Napoleon, ſo ſmě wójsko ſyke město pschepytacž a wurubicž. To ſebi my dwójzy kaſacž njedachmy, ale roſpróſchichmy ſo hnhdrom po wſchém měscze. Najpródžy bě nam jeno wo zyrobu cžinicž, tola jako žanu njenamakachmy, dha bjerichmy, ſchtož ſo nam hódne ſdasche. Woſebje počzachmy po twarjenjach ſlēdžicž, jako pytnychmy, ſo ſu měſchčenjo tu a tam tež ſwoje ſamoženje ſahrjebali. Wurubjenje ſo po poſtajenym rjedze wuwjedze. Najprjódžy ſmědžiſche garda rubicž, potom hakle druhe džele wójska. Gardistojo ſo tež tehoodla naſbole wobohacži. My ſallojo doſtachmy porucžnoſcž ſi ru- bjenju na poſledku; dyrbjachmy bracž, ſchtož běchu druhy ſawostajeli. Tola běchmy hischeze ſbožowni doſez; ſabychmy na króki cžaſ naſch hlód, dokež mějachmy pjenjes na doſcz. Se ſtolszami a bſidami wutepjachmy ſebi jſtwy, a ſe ſapalenymi tſchěſkami lažachmy po lubjach, do komorow, wjelbow a pinzow. Wójsko ſebi ſa někotre dny wjèle millionow ſamoženja nahromadži, a to w pjenjesach, parlach a druhich drohoſczach. Wobydlerjo běchu drje ſwoje ſamoženje ſhowali; ale to bě ſo ſa wulkim khwatkom ſtało, duž nam do rukow padže. Naſchi wyschzy drje ſjawnje njerubjachu, ale tým, kotſiž pola wojaſow derje ſtejachu, bu na doſez drohich wězow nanoschenych. Někotiž mjes nami mějachu wjèle tykaž rublow w ſwojich dybſakach. Druhy wobſedžachu ſloty rynki, rječazy a drohe ſamjenje. Tež ja běch ſebi týſchto ſlēbornych a ſlotych pjenjes nahromadži, a woſebje běch ſbožowny, jako w jenym woſebnym domje někajki ſamjeni psched ſtwinymi durjemi wußběhnych. Tu bě na maſku ſlotych rublow ſhowanych, kotrež ſebi někto do wacžoka ſtylach. Tola njebe rubjenje bjes ſtracha, woſebje niz po někotrych dnjach, pschetož město ſo počza na wſchelakich kónzach palicž, a kotrež wojaſ ſo potom ſznamo w palazym domje ſakomdži, tón bě ſhubjeny. S wopredka my woheňa jara ſedžbu njemějachmy, dokež ſo pschetož ſaſo paleſche. Žadyn džiw paſ to tež njebe-

pschetož naſhi wojažy běchu psches měru njerodni a ſ wjetſcha drje ſu woni ſami woheň ſawinowali. Woheň paſ býwasche pschetož ſtraschniſchi — hacž na poſledku jedyn džen ſyke město w plomjenjach ſtejſeſche! Ružojo běchu město na wſchěch róžlach ſapalili, ſo býchu nam ſymske bydlo ſkafyli. Někto pschikafna wuńdže, ſo dyrbimy woheň po mžnoſczi haſhecz phtacž, ale bóry ſo poſaſa, ſo je tu wſchitka cžlowka pomož podarmo a ſlaba. Wulki wětr ſo ſběhny a haſy ſo ſapalachu kaž ſkomiſcheža. Duž tež dohlo njetrajeſche, a město runasche ſo plomjenjowemu morju. Woheň woſebje tehoodla taſ ſatraschnje pschibjeracche, dokež běchu twarjenja jara drjewjane a ſ wjetſcha ſe ſchindzelemi ſkyte. My cžekachmy ſ domow na torhoscheža.

Napoleon ſedžiſche njemdry w Kremlu, psched ſobu palaze město. Stužene a blede bě jeho woblicžo, jako na plomjenja hlaſasche. Wón ſpóſna, ſo je to mudry ſkutk Ružow, a to jeho miersasche. Na zara Alexandra bě piſal, ale wot njeho žaneho wotmolwienja njedostaſ; to da jemu palaze město. Bydmy ſo tehdry na dompuč ſpodali, dha by to ſznamo ſa nař wulke ſbože bylo; ale Napoleonowu hněw psched palazym mětom hischeze njeroſta.

Jako ſo tež Kreml palicž pocža, dha jón Napoleon wopuschczí a jechasche na ſwojim bělým konju ſ města. Napoleonowa hweſda ſlēdny w plomjenjach ſvjateje Moſkwy!

(Pſchichodnje dale.)

Sſerbjo w ſtarych cžaſach.

Lud, kotremuž my pschiszuſcham, mjenuje ſo wot ſtarych cžaſow ſem ſſerbjo, a je poſla Němzow pod mjenom Wenden ſnaty. Tutón naſch lud bě hižom předy pjateho lětſtotetka ſi Afiſſeje, hdyž nehdý ſolebka ſykeho cžlowjetwa ſtejſeſche, do Europiskeje pſchicžahnýl a ſo tudy wot pjateho hacž do džewjateho lětſtotetka w krajach mjes Čeſkej na počnóz ſ ſjenocženju rěki Odry a Warth hacž ſ ſjenocženju Lobja a Sale, kaž tež ſ ranja wot rěki Bobra hacž do Sale a ſ ſchmrečowym horam ſazhdli. Wón je džel wulfeho, w tu khwili psches 80 millionow cžlowjekow wopschijazeho ſlowjanského naroda, kotrehož druhe ſplahi ſu: Ružojo, Bolharjo, južni ſſerbjo ſi Khorvatami a ſſlowenami, Polazy a Čezechio ſe ſſlowakami. Se ſſerbami mjesowachu ſi polnož druhy ſſlowjenjo a najwjetſhi džel wſchitkých ſewjero-němſkich krajow, ſi kotrejž dženba ſewjero-němſki ſwiaſt wobſteji, bě w předy naſpomnjenym cžaſu wot ſſlowjanow wobydleny. Byla ſtara Brusla a ſakla mějeſche jeno ſlowjanskich wobydlerjow, teho runja nětčiſchi meklenburgski, holsteinski, předarski haunoverski, anhaltſki a thüringſki kraj, a mellenburgsy wójwody móža hischeze dženžniſchi džen ſopofaſacž, ſo běchu hižom jich wózjo ſlowjansy wjerchojo w Meklenburgiskej. Dokež paſ ſo ſſlowjenjo w ſtarym cžaſu do wjèle ſplahow dželachu, dha bě tež w tych krajach, kotrež ſmy předy pomjenowali, wjèle ſlowjanskich kraleſtwow, wot kotrejž běchu někotre wjetſche a druhe mjeſche. Delfa pschi morju běchu najmožniſche ſlowjanske kraleſtwwa Bodrizer, Wejelerow a druhich ſſlowjanow, wotolo nětčiſcheho města Brandenburga mějachu brani bórſy abo tež ſtodoransy ſſlowjenjo ſwoje kraleſtwwa, a w nětčiſchimaj Lužizomaj knježachu w hornjej Lužizy milcžan- ſy a w delnjej Lužizy lužiſzy ſſerbjo. Wot poſleňſcheju ſerbſkeju ſplahow ſu ſo ſlabe ſbytki hacž do dženžniſcheho dnja ſdžeržale, a to ſmy my nětčiſchi ſſerbjo w hornjej a delnjej Lužizy, kž někto pod wyschnoſcžu pruskeho a ſakſkeho krala ſtejimy.

Naſchi wózjo ſe ſſerbji ſe ſſerbami ma, burszy ludžo, ale běchu ſi džela woſebni knježa a ryczerjo, dobri, khrobi wojowarjo. Tola wobſedža- iſche wulkii džel tych ſamých tež tehoodm hižom kraj, a wjèle tych polow, na kotrejž ſo dženba hischeze ſita plahuja, ſu wot ſſerbow hižom w jara ſtarym cžaſu ſaložene. Woni běchu potajkim přeni ratarjo w krajach, kotrež my někto wobydlamy. Jenož tehdry, hdyž běchu wot ſwojich njepſcheczelow ſ temu nufowan, a hdyž bě jich kraj, jich ſwobodnoſcž abo ſtara wéra w ſtrachce, cžehnicu na wójnu a wopokaſachu ſo w njej jako khrobi a njebojaſni bědžerjo. Khwalbu, kotrež ma naſch lud hischeze někto, ſo je pobožny lud,

mějescie i ž hižom w starym čašu, a hacž runje bě tehdom Sserbow věra knicžomna a pschibōjska, dha džeržachu tola krucze na njej. S wulkej ponižnosćju česčachu ſwojich pschibohow a pschibōjskic měchnikow, a ſwiate běchu jím te městna, na kotrychž jich pschibohoj stejachu. We wschodnym žiwjenju běchu radži wjezeli. Chtož jich domjaze žiwjenje nastupa, dha ſo to ſhwali, ſo mandželſtu ſa ſwiate džeržachu a ſo njebe mōžno, pola nich mandželſtu njezwěrnoſć a furwarſtu ſak lohžy namaſacž. Dale je ſnate, ſo běchu woni hospodliwi a ſmilni pschecziwo ſhudym, a kaž hiscze nětko žadyn ſhudym ſak lohko ſerbſki dom bjes krjeńčki ſhleba nje-wopuſhczi, ſak njedawachu tež tamni Sserbjo ſhudych a pomožy-potřebnych njezwobdarjenych wotſhal hicž. Tež njebečhu pola nich žane ſkóřby na paduchſtu ſklyſhceč. So pač bě pschi wschitſich tajſich dobrých pocžinkach pola naſchich starých wótzow tež to a druhé naděńč, ſchtož je we ſwetle ſwiateho pižma hroſnoſć a hréch, nad tym ſo džiwacž njemóžem, pschetož hdžež Khrystuž njeje, tam je cžemnoſć, a tam je tež wschitka člowska prawdoſć ſenož kaž hroſna ſ ſwaju wopanžana draſta. (Zef. 14, 6.)

Sserbska rěč w ſchulach.

Wulka dobrota ſa Sserbow ſu ſerbſke Bože ſlužby. O ſo býchu ſebi tehoodla wschitzý Sserbjo předowanje Božeho ſlowa w maczeńnej rěči wýhož wazili a tu dobrotu ſ džakom wuziwal, fotraž ſo ſ nim jich njezmjertnym duscham psches Božu miloſć doſtava! Bohužel pač je w naſchim čaſku doſč tajſich Sserbow, kotſiž ſwoju ſerbſku rěč ſ neprawom jako njezužitnu a njenahladnu ſazpiwaju a ſo tehoodla tež na to waschnje ſ Němzam džerža, ſo na němske ſemſche ſhodža, ſebi myſlo, ſo ſu potom něſchtlo lepſhi abo woſebniſhi. Tajke ſmyſlenje ma ſo najkrucziſho ſaſudžicž; pschetož wono ſwědeči.

1. wo cžornym nježaku naſchecziwo Bohu. Naſcha ſuba ſerbſka rěč je drohi dar njebjefkeho Wótza, fotraž tehoodla njezměny ſazpiwacž, ale mam̄ jón ſ jeho česči džakownje wuziwač. Tež w naſchej ſerbſkej rěči je ſebi Bóh tón Rňes ſwoju ſhwalbu wustají, dokelž je to jeho ſwiate wola, ſo býchu tež ſerbſke jaſyki pósnavale, ſo Jeſuž Khrystuž tón Rňes je ſ česči Boha teho Wótza. (Fil. 2, 11.)

Spomnjene ſmyſlenje ma ſo tež ſaſudžicž, dokelž je wono

2. pschecupjenje Božje ſchtwórtēje kaſnje. Po ſwojej mudrej radže je Bóh luby Rňes to poſtají, ſo ſmí ſo wot ſerbſkej ſtarscheju narodžili. Šwojeju ſtarscheju pač mam̄ po Božej pschifasni česčicž, ſchtož ſo tež ſ tym ſtawa, hdž ſebi jeju rěč jako drohe ſawostajenſtvo wýhožo wazimy. Šchtož ſo potajkim ſwojeje ſerbſkeje rěče hanibuje a ju ſazpiwa, tón ſ tym pschecziwo Božej ſchtwórtēj kaſni hréſhi a ſo tak wo jejne ſklubjenje pschinjeſe.

Skončnje tajki člowsk, fotraž ſo ſwojeje maczeńnej rěče wſdawa, tež

3. na ſwojej njezmjertnej duchi ſchłoduj. Pschetož ſube Bože ſlowo jeno w maczeńnej rěči prawje ſ wutrobje dže; w zusej rěči džeržane předowanje člowskela zyłe ſhynneho wotſaja. Tehoodla tež tajſich Sserbow, kotſiž běchu psches wobkhad wschodneho žiwjenja němskeje rěče derje doſč mōžni, husto prajicž ſklyſhachmy: „Němſki zyłe derje roſhyju, ale ſ němſkeho předowanja njemóžu ſebi ničo wſacž ſa ſwoju wutrobu.“ Maczeńna rěč ſo člowskej hižom ſe ſažnym džeczatſtrom ſak do duche a wutroby ſaſhczepuje, ſo wona poſdžiſho jeho zyłe ſaſhuwanje a myſlenje wobknjeſa. Wopraſhelsk ſo wérjozeho Sserba, w tajkej rěči ſo won modli, dha cži wěſče wotmolwi: „Ta rěč, w fotraž ja ſe ſwojim Bohom a ſobžnikom rěču, je moja ſuba ſerbſka rěč.“ Hižom ſwjeczi jaſoſtolsjo předowanju w možy ſwiateho Ducha kóždemu ludej wulke džiwu Bože w tej rěči, fotraž wono jalo ſwoju maczeńnu rěč najlepje roſhyjſe, a ſ teho wukhadzſe ſa duchi wulke žohnowanje. Tež miſionarojo wbohim pohanam evangeliom Jeſužowym w jich maczeńnej rěči pschipowjedaju, dokelž

wón jeno na to waschnje w jich wutrobach klinki ſbudžuje, fotraž jim psches duschu du. Bože kraleſtwo pač w Sserbach twaricž a roſſcherječ, je ſwiaty nadawf naſchego wýſokodostojneho ſerbskeho duchownstwa. Duž bližimy ſo jemu w mjenje mnogich Sserbow tudy ſe ſławnej wutrobiſe proſtwu: wono chytle móž ſwojeho ſaſtojñſtwa a na podložku ſakonja ſhveru ſa to ſobu ſtukowacž.

a) ſo byſchtej ſo w naſchich ſchulach ſerbſke cžitanje a ſerbſka nabožna wucžba na žane waschnje njeſchirótschalej, kaž tež
b) tajſich ſerbſkic ſtarſchich, kotſiž čheda ſwoje džeczi na němsku paczeřsku wucžbu ſkacž, ſhutnje a naležnje napominač, ſo tola ſ tajſej njezwědomitoſćju njebečhu ſwojim džeczom najrjeſche ſórklo žohnowanja a duchowneho wofſchewjenja ſanktynli.

O ſak ſyrlwine žiwjenje cžerpi, ſak dyrbi věra a pósnače, pobožnoſć a bohabojoſć ſchłodowacž, hdž lud njemóž ſnih ſi pížma ſwojeje maczeńnej rěče cžitacž, fotraž jemu jenicžy prawje ſ wutrobje du; hdž ſo ſ Božim ſlowom we ſwojej maczeńnej rěči natwaricž njemóž; hdž dyrbi w prósche ležo wostajicž te ſražne drohe ſnih ſnih ſi wot ſwojich pobožnych wótzow w maczeńnej rěči! Tajke je to pschehrěſchenje, hdž ſo na to njehlada, ſo ſerbſke džeczi Bože ſlowo do wutrobow njebjeru, ale jeno němske ſlowa do pomjatka! Šak móže ſo ſak dozpicž, ſo njebjefka móž Božeho ſlowa w džeczazých wutrobach do krwě a žiwjenja pschendže? W maczeńnej rěči dyrbi ſo tež džeczom Bože wulke džiwu pschipowjedacž, hewaſ wotſanje wutroba džeczi ſhyna a njehnuta. Ženo ſ pomožu maczeńnej rěče móžetej ſchulſka a paczeřska wucžba mlodostne duchi prawje ſapschijecž, je duchownje woplodžecž, ſ ſcheczijanski pósnačom wobhacžicž a jich wolu do Božej ſlužby ſtajicž.

F.

Wſchelake ſ bliska a ſ daloka.

— Psched dleſſchim cžaſkom je ſo wokolník ſniesam ſerbſkim ſaſtojñſkim bratram pschipóbzlaſ ſ tej proſtwu, ſo chyli teſtowe wukladowanje ſa naſche „Pomhaj Bóh“ na ſo wſacž a ſo do ſapiſta ſapiſacž. Wokolník ſo hiscze redaktorej wrczil njeje. Duž wón proſhy, ſo by ſo wokolník po móžnoſći, hdž ſo hiscze wſchudžom pschekhodžik njeje, ſpěchowaſ, ſo by redačija wjedžala, ſ wotkaſ ma ſo ſlubjenje natwarjazeho wukladowanja wocžakowacž.

— Elektriſke wobſwětlenje, fotraž je ſo psched krótkim hacž do Njezwacžidla połožilo, ſo nětko hacž do Rakez dale kladže a je nadžia, ſo ſo kónz teho měhaza ſwěczi. Dale je połožicž, w tu ſhwili móžno njeje, dokelž koprwy grot pobrachuje. Hdž ſo połoži, je nětko runje w tym cžaſku jara witane, dokelž je petrolejowa nufa tydžen a wjetſha.

— Šak móže ſwójba w tym cžezlim wójnſkim cžaſku poſtrechena byč, wó tym ſwědeči ſrudny podawf. Šswójba mějescie 6 ſhynow na bitwiſhczu ſtejazých, 5 ſhynow běſche padnylo. Duž ſo ſrudnaj ſtarschej, fotraž mějeschtaſ nětko hiscze jenicžkeho ſhyna, roſhudžiſtaj, ſhězora proſhyč, ſo by jinaj teho jenicžkeho ſhyna domoj dał. Řhězor cžezle domaphtanje ſtarscheju pschipóſnawſhi tež pschiswoli, ſo by ſo tón ſhyn domoj puſchczil. Hdž pač ſhězorowa dowolnoſć na regiment, pschi fotraž ſo tón ſhyn ſlužesche, dónđe, běſche tón poſledni ſhyn tež hižom na bitwiſhczu ſmijereč ſa wótzny kraj wumrjeſ.

Kwiatowanje.

Wot njemjenowaneho podpiſanemu pschipóbzlane:

Šslubjeny dar ſa mojeho ſhyna ſa miſionſtvo 10 hr.

Ša muezka 5 hr. ſa ſyrotę.

Š džakom kwituje

Gólc, farař w Rakezach.

Samolivith redaktor: J. Gólc. Šsoburedaktor: K. A. Fiedler.

Cžiſhczer a naſklaſnik: M. Smoleř.